

IDRÆTSBØRNEHAVEN TA' FAT

LÆREPLANEN 2024-2025

RAPPORTEN ER SENEST REDIGERET: 31-10-2024
FREDERICIA KOMMUNE

INDHOLDSFORTEGNELSE

1 INTRODUKTION	2
1.1 Læsevejledning	2
1.2 Beskrivelse til læreplanen (Hvem er vi?)	6
2 DET PÆDAGOGISKE GRUNDLAG - SELVEVALUERING 2019	7
2.1 Børnesyn	7
2.2 Dannelse og børneperspektiv	9
2.3 Leg	11
2.4 Læring	12
2.5 Børnefællesskaber	14
2.6 Et pædagogisk læringsmiljø hele dagen	16
2.7 Samarbejde med forældre om børns læring	18
2.8 Børn i udsatte positioner	20
2.9 Pædagogisk læringsmiljø med sammenhæng til børnehaveklassen	22
3 DET PÆDAGOGISKE GRUNDLAG - SELVEVALUERING 2019 - FOKUSOMRÅDER	25
3.1 Samspil og relationer	25
3.2 Evaluerende pædagogisk praksis	25
4 ØVRIGE KRAV TIL LÆREPLANEN	28
4.1 Inddragelse af lokalsamfundet (og evt. forældrebestyrelsen)	28
4.2 Det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø	29
5 DE SEKS LÆREPLANSTEMAER	31
5.1 Alsidig personlig udvikling	31
5.2 Social udvikling	32
5.3 Kommunikation og sprog	33
5.4 Krop, sanser og bevægelse	34
5.5 Natur, udeliv og science	36
5.6 Kultur, æstetik og fællesskab	37
6 UDVIKLINGSPLANER	39

1 INTRODUKTION

I Danmark går størstedelen af alle børn i alderen 0-6 år i dagpleje, vuggestue eller børnehave. Det giver dagtilbuddene en unik rolle i forhold til at understøtte børns generelle trivsel og udvikling.

Siden 2004 har alle dagtilbud arbejdet med en pædagogisk læreplan, hvis formål er at opstille mål for børns udvikling, læring, trivsel og dannelse inden for seks centralt fastsatte læreplanstemaer. Som led i at styrke kvaliteten på dagtilbud blev der på baggrund af dagtilbudsaftalen "Stærkere dagtilbud – alle skal med i fællesskabet" i 2017, vedtaget en ny lovgivningsmæssig ramme i 2018 for arbejdet med den pædagogiske læreplan i dagtilbud. Ændringerne tager udgangspunkt i det samlede forslag om en styrket pædagogisk læreplan, som en mastergruppe og seks arbejdsgrupper udarbejdede i 2016.

Udarbejdelse af dagtilbuddets pædagogiske læreplan skal bygge på lokale udfordringer, styrker og kompetencer og de er en ledelsesmæssig beslutning, hvordan man mest hensigtsmæssigt udformer sin pædagogiske læreplan inden for de fastsatte rammer i loven og af kommunalbestyrelsen.

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

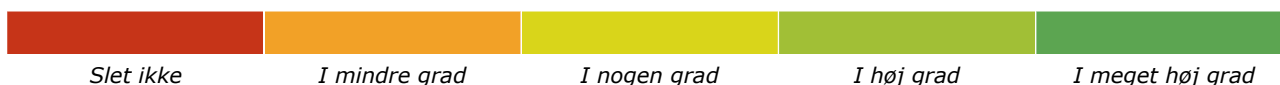
Dagtilbuddets pædagogiske læreplan skal fungere som et pædagogisk redskab, der via korte, relevante pædagogiske refleksioner og eksempler skal skabe en klar fælles retning for det pædagogiske arbejde, der foregår i dagtilbuddet. Herunder sikre, at den intenderede pædagogik er til stede hele dagen og i alle aktiviteter, rutiner med børnene mv. Læreplanen skal således indeholde nogle overordnede relevante refleksioner over og eksempler på, hvordan det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet inddrager børnenes perspektiv og børnefællesskabet og tager højde for den konkrete børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger og behov. Eksemplerne skal være retningsgivende for personalet i det daglige pædagogiske arbejde med børnene.

1.1 Læsevejledning

I denne læreplansrapport kan der læses om dagtilbuddet pædagogisk praksis suppleret med forskellige resultatvisninger. Resultatvisningerne skal betragtes som et kvalificeret øjebliksbillede og skal altid anvendes som led i en helhedsbetragtning af dagtilbuddet.

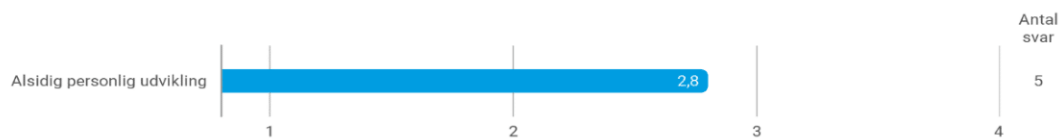
Gennemsnitsgraf

Dagtilbuddets resultater vises på en rød/gul/grøn skala fra 0 til 5, hvor værdierne er tillagt følgende betydning:

Resultater fra dagtilbuddets dialogvurderinger

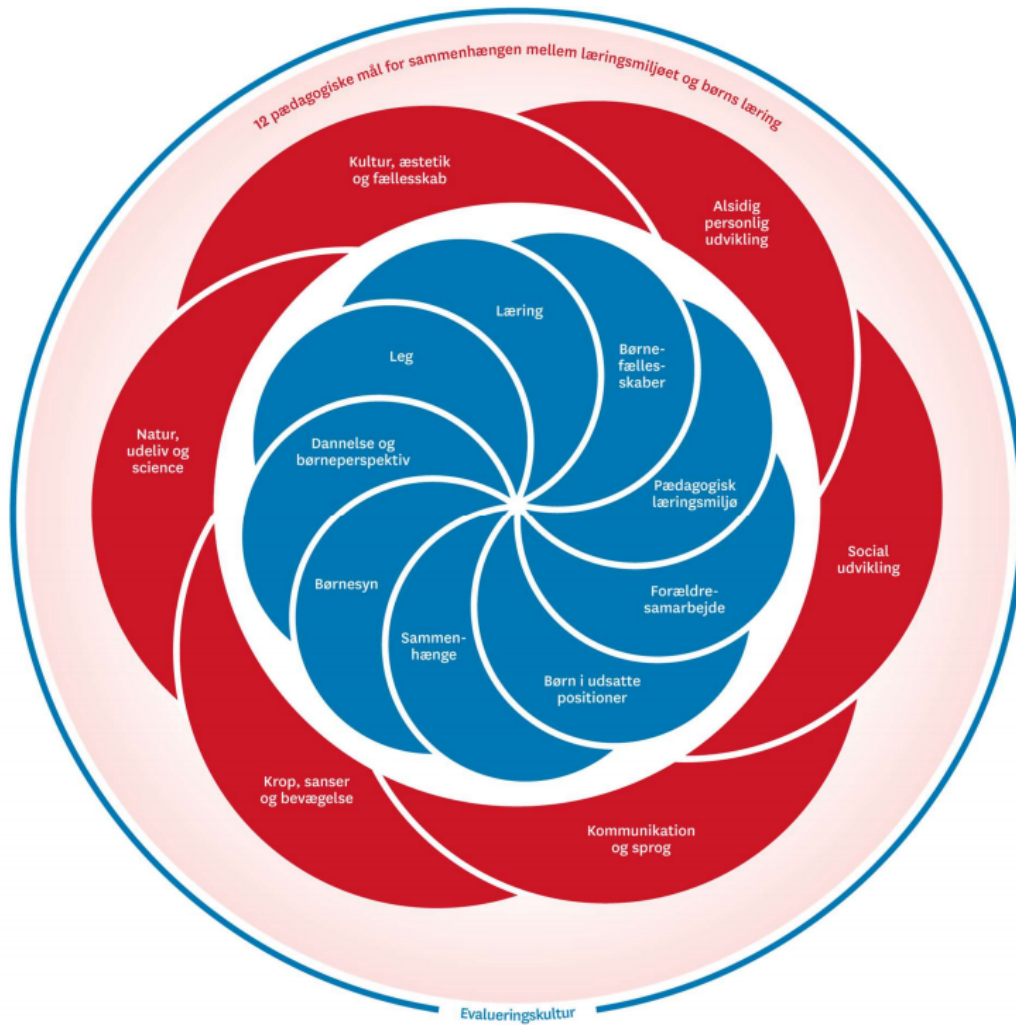
Under afsnittet om læreplanstemaerne suppleres dagtilbuddets beskrivelse med en graf for fagpersonalets vurderinger af børnenes kompetencer på de enkelte læreplanstemaer. Grafen er opgjort som et simpelt gennemsnit, hvor svarene på de enkelte spørgsmål tillægges en værdi fra 1 til 4, hvor 1 er "Kan ikke endnu" og 4 er "Kan".

Den styrkede pædagogiske læreplan

Det fælles pædagogiske grundlag
og de seks læreplanstemaer

1.2 Beskrivelse til læreplanen (Hvem er vi?)

Idrætsbørnehaven Ta' Fat

Velkommen til Idrætsbørnehaven Ta' Fat

En flexinstitution for 0-6 årige børn

Ta' Fat er en certificeret idrætsbørnehave med plads til børn i alderen 0-6 år. Børnene er delt op i tre basisgrupper:

Spilopper (Børnehavegruppe)

Springfrøerne (Børnehavegruppe)

Krudtugler (Vuggestuegruppe)

Tre gange om ugen har vi aktiviteter i hallen, hvor de ældste vuggestuebørn er afsted tirsdag, børnehavebørnene onsdag og torsdag - alle grupper har derudover også turdage og hjemmedage. Turdagen er oftest en tur i nærområdet, da vi ligger helt fantastisk i forhold til Madsbyparken, Minibyen osv. På hjemmedagen er der plads til leg og fordybelse i huset.

Ta' Fat lejer hallen disse tre gange om ugen og har ligeledes mulighed for at leje hallen til andre aktiviteter som f.eks. julearrangement osv.

Ta' Fat er en del af Distriktsinstitutionen Ullerup Bæk. Vi har en unik fysisk placering bag ved Fredericia Idrætscenter, der giver mulighed for tæt samarbejde. Vi er en institution, som er meget ude. Det kan være ude af huset på tur eller det kan være ude på legepladsen.

Derudover har vi et tæt samarbejde med idrætsinstitutionen Æblehaven, hvor vi mødes med de ældste børn fra begge institutioner og dyrker pædagogisk idræt, leg og bevægelse i Fredericia Idrætscenter.

Ligeledes samarbejder vi med Ullerup Bæk Skolen afd. Skjoldborgsvej omkring overgange og idræt.

Sammenpasning i sommerferien har vi med Korsværtparken.

Vores legeplads

Vores legeplads er indrettet med en lille forhæng ved indgangen. Her samles vi, når vi skal lave forskellige aktiviteter ud af huset, til hallen, på tur eller ud at løbe. På legepladsen er der små og store borde/bænke sæt, hvor vi tegner, spiller, læser, leger eller hygger/snakker med en god ven. Når det er godt vejr, spiser vi frugt, madpakke og eftermiddagsmad ude.

Vi har et gyngeområde og et areal med græs og et par fodboldmål. Vi har også en sandkasse, der er formet af træstammer, som man kan gå rundt på. I sandkassen graver og bygger vi og laver sandkager med sandlegetøjet.

På legepladsen er der en skrænt med en rutchebane, et område der bliver brugt som kælkebakke, balancebomme, kolbøttestativer, udkigstårn, et bålsted og en vandbane, hvor man kan eksperimentere med vandet på forskellige måder. Nederst på skrænten har vi vores lille "skov", hvor man godt må kravle i træerne.

2 DET PÆDAGOGISKE GRUNDLAG - SELVEVALUERING 2019

Evalueringsinstituttet (EVA) har i 2019 udgivet en revideret udgave af Redskab til selvevaluering, som er et redskab der blandt andet kommer omkring tematikkerne i det pædagogiske grundlag. Selvevalueringen et godt og anvendeligt analyseredskab, der skaber en ramme for en struktureret dialog om pædagogisk praksis.

Dato	PÆDAGOGISK GRUNDLAG								FOKUSOMRÅDER		
	Børnesyn	Dannelse og børneperspektiv	Leg	Læring	Børnefællesskaber	Læringsmiljø hele dagen	Samarbejde med forældre	Børn i udsatte positioner	Sammenhæng til bhk.	Samspil og relationer	Evaluering af praksis
31-10-2024	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

2.1 Børnesyn

Refleksionsspørgsmål til inspiration

- Hvordan kommer vores børnesyn til udtryk i hverdagen og i tilrettelæggelsen af vores pædagogiske læringsmiljøer i vores dagtilbud?
- Hvordan lykkes vi med at skabe rammerne for et godt børneliv, hvor der er plads og ro til at være barn?
- Hvordan oplever børnene, at vi ser dem som kompetente og selvstændige i vores pædagogiske praksis?
- På hvilke måder arbejder vi med børn som aktive medskabere af egen udvikling?

Med afsæt i FN's Børnekonvention samt lov om den nye styrkede læreplan og Fredericia Kommunes Børne- og Ungepolitik har Ullerup Bæk Distriktet udarbejdet følgende Børnesyn.

Omsorg:

• Sundhed – både psykisk og fysisk.

o Barnet skal mødes ligeværdigt, så det oplever selv-værdi.

§ Tegn: Det pædagogiske personale skal skabe en tæt relation til barnet og responderer på barnets handlinger

o Ethvert barn har krav på, at dets basale behov bliver opfyldt.

§ Tegn: Det pædagogiske personale skal skabe rammer for at et hvert barn oplever tryghed, og at børnene har tætte relationer til andre.

• Rettigheder

o Ethvert barn har krav på beskyttelse mod alle former for overgreb.

§ Tegn: Barnet skal møde pædagogisk personale, der understøtter og handler på barnets rettigheder.

o Ethvert barn mødes fordomsfrit uanset tro, etnicitet, køn og sociale tilhørsforhold.

§ Tegn: Det pædagogiske personale tager afsæt i den forskellighed, der er i enhver børnesammensætning.

• Sammenhæng i børns liv

o Ethvert barn har krav på at opleve sammenhæng i forhold til de arenaer som det bevæger sig i – hjem, institution, skole, fritid.

§ Tegn: Det pædagogiske personale tager ansvar for, at der sker et tæt og forpligtigende samarbejde med alle aktører – barnet selv, barnets forældre, samarbejdspartnere o.a.

Leg og Læring

- Kompetencer

- o Ethvert barn har krav på at blive så dygtig som det kan.

§ Tegn: Det pædagogiske personale tager ledelse af børnefællesskaber, meningsskabende og differentierede lege - og læringsmiljøer.

§ Tegn: Det pædagogiske personale reflekterer og handler på den didaktiske tilgang i praksis.

§ Tegn: Det pædagogiske personale tilrettelægger deres tilgang og de pædagogiske læringsmiljøer med udgangspunkt i hvert enkelt barns zone for nærmeste udvikling og mestringssevne.

- Dannelse

- o Ethvert barn har krav på at møde pædagogisk personale, der støtter op om dets demokratiske dannelse – medindflydelse, medinddragelse og medbestemmelse.

§ Tegn: Det pædagogiske personale arbejder systematisk med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø, der gør medindflydelse, medinddragelse og medbestemmelse mulig.

Fællesskaber

- Anerkendelse

- o Ethvert barn skal anerkendes som det unikke menneske det er, samtidig med at det ses som positiv bidragsyder til fællesskabet.

§ Tegn: Det pædagogiske personale arbejder systematisk med inklusion og eksklusions processer.

- Relationer

- o Ethvert barn har krav på at være en del af et for barnet betydningsfuldt og ligeværdigt fællesskab.

§ Tegn: Det pædagogiske personale skaber rammer og god atmosfære for at børn kan opleve sig inddraget og være aktivt deltagende i store eller mindre fællesskaber.

Hos Idrætsbørnehaven Ta' fat betyder det at:

Det at være barn har en værdi i sig selv.

- Derfor værner vi om børns ret til at være børn, til at være forskellige og til at udvikle sig i forskelligt tempo.

- Vi anvender projekt overgang for at skabe de bedst mulige betingelser fra hjem til institution / dagpleje til institution. Vi afsætter tid til indkøring af det enkelte barn, så barnet får de bedste betingelser for en god start. Barnet vil møde en primær voksen i den første tid, men efterhånden som barnet bliver mere trygt vil vi åbne op.

- Vi behandler alle børn forskelligt for at behandle dem ens.

- Børnene mødes af omsorgsfulde og nærværende voksne.

- Vi inddeler børnene i små differencerne fællesskaber.

- Vi anvender kognitiv ressource og anerkendende pædagogik¹ til at se barnets ressourcer og for at det pædagogiske personale kan spare med hinanden. Vi udarbejder bl.a. kognitive sagsformulering til at se og forstå børnenes måde af være på.

- Børnene oplever tryghed i mødet med en genkendelige hverdag og genkendelige voksne. Vi anvender oversigtstavler så forældre og børn har et overblik over hverdagen i Ta' Fat.

- Vi anvender den pædagogiske bagdør² sammensat med et fokus på at tilpasse de enkelte aktiviteter ud fra der hvor baret er i dets udvikling. Vi tilpasser støtter og vejleder børnene så alle har en følelse af at være en del af et større eller mindre fællesskab. Vi op og nedjustere aktiviteterne afhængig af børnenes niveau

- Vi anvender så vidt muligt børnedemokrati, hvor børnene oplever at være sammen om noget større og få medindflydelse og medbestemmelse og oplever at deres indflydelse og bidrag er vigtige og væsentlige elementer i hverdagen. Vi spørger bl.a. børnene hvad de kunne have af ønsker til aktiviteter eller udflugtsmål.

- Vi tilbyder et vekslende læringsmiljø både inde som ude der indbyder til rammesatte og spontane lege hvor barnet kan udvikle sin fantasi, læring, udvikling, fordybelse og trivsel.

2.1.1 Vurdering

Nedenstående graf viser Idrætsbørnehaven Ta' Fat's vurdering af egen praksis på baggrund af følgende spørgsmål:

I hvilken grad understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børn som medskabere af egen udvikling i disse udvalgte situationer?

2.1.1.1 Idrætsbørnehaven Ta' Fat's vurdering

Idrætsbørnehaven Ta' Fat har endnu ikke foretaget en vurdering af ovenstående spørgsmål.

2.2 Dannelse og børneperspektiv

Refleksionsspørgsmål til inspiration

- Hvordan forstår vi dannelse? Og hvordan afspejles den forståelse i tilrettelæggelsen af vores pædagogiske læringsmiljø?
- Hvordan skaber vi lige deltagelsesmuligheder for de børn, der har brug for støtte til at komme med initiativer og bruge deres demokratiske stemme?
- Hvornår har vi senest brugt børnenes perspektiver som grundlag for at udvikle vores pædagogiske læringsmiljø?
- I hvilke situationer kunne det være relevant at inddrage børnenes perspektiver, hvor vi ikke gør det i dag?

Pædagogisk grundlag: Dannelse og børneperspektiver

Kort præcisering af "Dannelse og Børneperspektiver"

Dannelse skal ud fra det pædagogiske grundlag forstås som en individuel meningsfuld læring, hvor barnet som aktiv deltager forankrer værdier og viden i egen personlighed.

Børneperspektivet er en analytisk bestræbelse på at beskrive, hvordan det der sker, ser ud og har betydning for konkrete børn i deres aktuelle liv. Derfor er der ikke kun ét børneperspektiv, men lige så mange perspektiver, som der er børn.

Det teoretiske afsæt

Børn udvikler deres kompetencer gennem flere typer af legemiljøer, rutiner og fællesskaber gennem hele dagen.

I vores pædagogiske arbejde tages der udgangspunkt i lektor og forsker Kim Rasmussens 5 teser omhandlende demokratisk dannelse. Her handler demokratisk dannelse om rettigheder, herunder at bestemme og medbestemme. Inddragelse og deltagelse herunder in- og eksklusion. Anerkendelse herunder underkendelse. Inviterende rum herunder sted, stemning og atmosfære.

Demokratisk dannelse er indlejret i hverdagens og hverdagslivets relationer og samspil.

Overordnet praksis for det pædagogiske personale

For at styrke barnets dannelse, har vi som pædagogisk personale ansvar for at udfordre alle børn forskelligt og tage ansvar for dannelse og børneperspektivet, så alle oplever succes og sejre i dagligdagen og lærer, at det er ok at fejle.

Det betyder, at det pædagogiske personale i Ullerup Bæk distriktet:

- Udvikler læringsmiljøer, hvor børn har indflydelse/medbestemmelse med udgangspunkt i barnets nærmeste udviklingszone.
- Er undersøgende sammen med børnene, hvor vi responderer og følger børnenes intentioner.
- Indgår i legen og skaber rum for fordybelse, samt inviterer til at børnene er aktivt deltagende.
- Arbejder med differencerede børnefællesskaber og positionerer os, alt efter hvilket behov den pågældende børnegruppe har.
- Videndeler omkring børn for at opnå fælles forståelse og indsats.

Dannelse handler for os om at børnene føler sig set, hørt og forstået. Vi arbejder ud fra det differentierede børnefællesskab

I Idrætsbørnehaven Ta' fat betyder det:

- At børnene har indflydelse og medbestemmelse på trods af at personalet har rammesat omgivelserne. Vi har skemalagt ugen med fast tur-dag, hjemme-dag og hal-dag, men børnene kan udtrykke deres ønsker for mål og afvikling. F.eks. ved at spørge børnene til, hvilke bevægelser vi skal udføre i de rammesatte pædagogiske aktiviteter.

- At vi følger børnenes spor ved at følge deres intentioner og være undersøgende sammen med dem. Hvis vi f.eks. møder en frø på vores udflugt, så ligger det op til at tale om frøen og hoppe som en frø.
- At vi lærer børnene at uanset forskelligheder mellem børn og voksne accepterer og lærer vi af hinandens styrker og svagheder. F.eks. kan et ældre barn hjælpe et af de yngre børn, men de yngre børn kan også lære af at observere af de ældre børn.
- At vi anvender den pædagogiske bagdør[1] til at tilpasse aktiviteterne så alle børn har en fornemmelse af at være en del af fællesskabet og derfor muligheden for at vælge til og fra i aktiviteterne. Børnene er deltagende på deres niveau. F.eks. kan et barn have brug for at sidde og observere legen, men stadig have en følelse af at være deltagende på sidelinjen.
- At vi anvender pædagogiske rutiner. Vi afvikler bl.a. pædagogiske måltider så børnene opnår en almen forståelse for det vi spiser og hvordan vi spiser det.
- At personalet og forældre er rollemodeller gennem hele dagen.
- At vi oplever en børnekultur hvor børn leger, lærer og dannes. Vi observerer børnegrupperne i leg og hjælper samt trøster børnene ved behov og hjælper børnene med at sætte ord på det de føler og ser. F.eks. kan rollelege lære børnene om dannelse, empati og omsorg
- At personalet videns deler bl.a. vha. KRAP[2], DPU[3], IPH[4], Hjernen og hjertet[5] samt K1[6] og K2 skemaer der er medvirkende til at vi kan op og nedjustere aktiviteter

[1] Pædagogisk bagdør:

I de pædagogisk tilrettelagte aktiviteter skal der være plads til alle, både den enkelte og gruppen. Her er det vigtigt, at pædagogen anerkender på hvilket niveau, det enkelte barn kan være med. Barnet skal have ro og tid for at blive motiveret til at deltage i aktiviteten. Det betyder, at barnet ikke skal være alene eller stå alene, og at barnet altid kan bakke ud af aktiviteten, uden at det ødelægger noget for selve legen. Ved at justere rammer og regler, sikrer pædagogen alles deltagelse, så både de voldsomme og forsigtige børn oplever glæde og udfordringer.

[2] KRAP står for Kognitiv, Ressourcefokuseret og Anerkendende Pædagogik. I arbejdet med KRAP er der fokus på barnets ressourcer med udgangspunkt i, at barnet kan udvikle sig og udnytte sine kompetencer.

[3] DPU – Dansk Pædagogisk Udviklingsbeskrivelse 0 til 6 år, er et enkelt og præcist redskab til at belyse barnets kompetencer og udviklingspotentialer

[4] Individuel pædagogisk handleplan

[5] Hjernen & Hjertet er et system, der indeholder et vurderingsværktøj, vi anvender som en del af indsatsen i forbindelse med jeres barns trivsel, læring og udvikling. Vi bruger to værktøjer i Hjernen & Hjertet, nemlig Sprogvurdering og Dialogvurdering.

[6] K1 og K2 skema:

Til vores planlægning og pædagogiske/didaktiske overvejelser af vores aktiviteter med børnene har vi to arbejdsskemaer, K1 og K2.

K1 skemaet bruger vi til planlægning af pædagogiske aktiviteter og arbejder bevidst ud fra et fokuspunkt med krop og bevægelse i centrum (det formelle rum)

K2 skemaet bruger vi til at iagttage børnenes lege (det uformelle rum)

2.2.1 Vurdering

Nedenstående graf viser Idrætsbørnehaven Ta' Fat's vurdering af egen praksis på baggrund af følgende spørgsmål:

I hvilken grad bruger vi disse udvalgte tilgange til at inddrage børnenes perspektiver?

2.2.1.1 Idrætsbørnehaven Ta' Fat's vurdering

Idrætsbørnehaven Ta' Fat har endnu ikke foretaget en vurdering af ovenstående spørgsmål.

2.3 Leg

Refleksionsspørgsmål til inspiration

- Hvordan oplever børnene i vores dagtilbud, at vi anerkender og skaber rum for legen i den hverdag og i det pædagogiske læringsmiljø, vi tilrettelægger for børnene?
- Hvordan skaber vi lige deltagelsesmuligheder for de børn, der har brug for støtte til at komme med initiativer og bruge deres demokratiske stemme?
- Hvad gør vi for, at børnene får mulighed for at afprøve forskellige roller og positioner i legen?
- Hvordan har vi undersøgt den læring og udvikling, der sker i børnenes leg?

Kort præcisering af "Leg"

Leg skal ud fra det pædagogiske grundlag forstås som spontane og selvorganiserede aktiviteter. Her kan være tale om såvel voksenstyrede og børneinitierede lege.

Legen er barnets første sprog. Det er i legen, at børn får kontakt til og udtrykker deres tanker og følelser. Det er gennem legen, at børn udvikler fantasi, sociale kompetencer, relationer, sprog og identitet.

Det teoretiske afsæt

Børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse sker i særdeleshed via leg. Leg er børns måde at være i verden på, ligesom det er i leg, at børn skaber deres forestillingsverden, og et alternativ til den aktuelle virkelighed. Det er i legen, børn forhandler roller og deltagelsesmuligheder og dermed udvikler deres sociale kompetencer. Det er her, de får venner, øver sig i konflikter og i at gå ud og ind af fællesskaber. Her kan de eksperimentere med kulturelle fænomener, moral og etik.

Overordnet praksis for det pædagogiske personale

Det pædagogiske personale har ansvar for at have en opmærksomhed på, hvordan legefællesskaberne blandt børnene udvikler sig. Nogle gange skal legen støttes, guides og rammesættes, for at alle børn kan være med, og for at legen udvikles positivt for alle børn. Det pædagogiske personale påtager sig funktionen at beskrive og argumentere for vigtigheden af legens betydning og værdi for forældrene.

Det betyder, at det pædagogiske personale i Ullerup Bæk distriktet:

- Arbejder systematisk med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø inde som ude, der gør medindflydelse, medinddragelse og medbestemmelse mulig.
- Reflekterer og handler på den didaktiske tilgang i praksis.
- Reflekterer løbende i personalegruppen over, hvordan muligheden for børnenes frie lege imødekommes i institutionens rammer.
- Arbejder løbende med at styrke sin faglighed igennem forskningsbaseret teori.
- Arbejder med vekselvirkning mellem voksenstyrede og børneinitierede lege.

Hos idrætsbørnehaven Ta' Fat betyder det at:

Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud

I Ta' fat er der fokus på børnenes leg, da legen er med til at fremme barnets fantasi, virkelyst, sprog, nysgerrighed, sociale kompetencer, selvværd og identitet. Der er værdi i legen, da den er grundlæggende for barnets sociale og personlige læring og udvikling. Dels gennem de gode konfliktfrie lege og i særdeleshed gennem konflikter i børnenes egne lege. Den gode og udviklende leg er et komplekst samspil mellem parterne i legen og i legen foregår forhandlinger om indhold, tema, positioner, fantasi osv. og jo ældre børnene bliver jo mere fylder det verbale sprog i legene.

- At skabe legemiljøer hvor børn kan lege ugeneret (uformelle rum)
- Vi skelner mellem den børneinitieret og den voksen organiseret leg. Hvor vi som voksne er opmærksomme på, at vi er rollemodeller.

- Vi anvender den pædagogisk bagdør1 til op og ned justeringer så aktiviteten/-erne skaber en mulighed for at alle børn bliver inddraget i børnefællesskabet med henblik på NUZO2.
- Skabe legemiljøer der er med til at stimulere børns egne lege. Eksempelvis ved at lave rum i rummet.
- Vi arbejder med de 3 læringsrum3. (foran, bagved og ved siden af)
- Arbejder med legen som en planlagt aktivitet. Hvor personalet kan understøtte legen ved at rammesætte, støtte og guide i legen. (formelle rum)
- Skabe plads til alle slags lege, lige fra den stille leg til den vilde leg. Lege med formål (bevægelseslege) Lege for at opnå kropsbevidst / automatisere bevægelsesmønstre.
- Vi lærer børnene, at man gerne må sige nej til at have flere med i en leg, der er i gang.
- Vi taler med børnene om venskaber og guider dem i et godt fællesskab.
- Vi har en vigtig rolle i, at guide/understøtte børnene til at opleve sig, som en del af legefællesskabet og udvikle børnenes strategier for deltagelse.
- Vi inddeler i små grupper, hvilket skaber mere ro og fordybelse til legen og styrker koncentrationen hos det enkelte barn.
- I de små fællesskaber på tværs af stuerne udvides barnets mulighed for at skabe gode og udviklende legerelationer og venskaber.
- Vi iagttager og understøtter relationer barn/barn i legen.

2.3.1 Vurdering

Nedenstående graf viser Idrætsbørnehaven Ta' Fat's vurdering af egen praksis på baggrund af følgende spørgsmål:

I hvilken grad bruger vi disse udvalgte tilgange til at understøtte børnenes leg, så legen udvikler sig positivt for alle børn?

2.3.1.1 Idrætsbørnehaven Ta' Fat's vurdering

Idrætsbørnehaven Ta' Fat har endnu ikke foretaget en vurdering af ovenstående spørgsmål.

2.4 Læring

Refleksionsspørgsmål til inspiration

- Hvordan tilrettelægger vi det pædagogiske læringsmiljø, så det både støtter børnenes kropslige, følelsesmæssige, sociale og kognitive læring?
- På hvilke måder har vi fokus på læring gennem hele dagen (i både leg, aktiviteter og rutiner)?
- Hvad er vores rolle i forhold til at understøtte børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse i børneinitierede lege og aktiviteter?
- Hvordan arbejder vi med at følge op på, om vi lykkedes med at tilrettelægge pædagogiske læringsmiljøer ud fra en bred læringsforståelse?

pædagogisk grundlag: læring

Kort præcisering af "Læring"

Læring skal ud fra det pædagogiske grundlag forstås som udvikling og en dynamisk og mangfoldig proces, der bevirker, at barnet får en større forståelse af sig selv, andre og sin omverden.

Det teoretiske afsæt

Gode relationer er en af de vigtigste faktorer for børns trivsel, udvikling og læring. Alle børn bør være en del af et, for dem, betydningsfuldt fællesskab.

Den læring, der finder sted i barnets første leveår, er grundlæggende for barnets videre mestring af livet.

Børns udvikling er afhængig af den kontekst, de indgår i, dvs. at læringsmiljøet har afgørende indflydelse på børns læring.

Mindre børnegrupper fremmer relations dannelsen og optimerer betingelserne for de kommunikative færdigheder. Udviklingen af disse færdigheder er afhængig af interaktioner af længere varighed. Udforskning af naturen og udvikling af de tre grundsanser er ligeledes af afgørende betydning for børns muligheder set i et læringsperspektiv.

Børns læring og udvikling sker både i de planlagte pædagogiske aktiviteter, i legen og i de daglige rutiner.

Overordnet praksis for det pædagogiske personale

Der må derfor være en vekselvirkning over hele dagen mellem pædagogisk planlagte aktiviteter, spontane forløb og børneinitierede aktiviteter.

Bevidsthed omkring egen rolle, funktion og positionering.

Det betyder, at det pædagogiske personale i Ullerup Bæk distriktet:

- Samarbejder med forældrene om at skabe en meningsfuld ramme for trivsel, udvikling og læring.
- Tager udgangspunkt i indbyrdes relationer og det enkelte barns nærmeste udviklingszone, samt planlægger inspirerende pædagogiske aktiviteter.
- Understøtter børneinitierede lege og følger børnenes spor.
- Tager afsæt i børns perspektiver, samt giver tid og mulighed for refleksion for både børn og pædagogisk personale.

I idrætsbørnehaven Ta'fat betyder det at:

- Vi er opmærksom på at læring foregår hele tiden og i alt hvad vi gør.
- Vi ved der er mange tilgange til læring, men vi arbejder ud fra det læringssyn at "krop imiterer krop", som er en kropsfænomenologisk tilgang til læringen, hvilket betyder, at vi lærer gennem kroppen og med kroppen.
- Læring sker også i en social interaktion, hvilket betyder, at vi lærer gennem andre og med andre.
- Vi mener børn lærer gennem kroppen, ved aktiv handling og sansning, undersøgelse, følelser og ved at iagttage og imitere andre børn og voksne. Når børn oplever glæden ved at mestre tingene på egen hånd, udvikler de færdigheder, som styrker deres selvværd og følelse af selvtillid.
- Vi anvender begrebet perifer legitim deltagelse[1] (afkodning af aktiviteten)
- Vi arbejder med den pædagogiske bagdør[2].
- Vi arbejder ud fra Vygotskij's læringsteori – NUZO[3] (den nærmeste udviklingszone
- De voksne har her forskellige roller; at være den "der går forrest" og viser hvordan aktiviteten er tænkt, at være "ved siden af" for at støtte børnene i aktiviteten eller at være "bagved" og være iagttagende og til rådighed hvis det er nødvendigt.
- Der er forskellige lærings rum at agere inden for.
  - o Det "formelle lærings rum" er hvor den voksne bevidst igangsætter forskellige former for aktiviteter/leg og bevægelse ud fra det fokusområde der arbejdes med, for der igennem at styrke barnets udvikling og færdigheder.
  - o Det "uformelle lærings rum" foregår på mange tidspunkter i løbet af dagen, bl.a. om morgenen inden formiddagsfrugt, efter frokost, efter eftermiddagsmaden og på legepladsen, hvor børnene udlever de lærte lege/aktiviteter i en anden kontekst med et andet formål end det, der var tænkt med aktiviteten. Det uformelle læringsrum er meget værdifuldt, da det er her vi ofte får viden om det enkelte barns trivsel og udvikling samt den samlede børnegruppens interaktion med hinanden.
  - De voksne er tilgængelige for børnene uden direkte at bryde ind i børnenes leg. De voksne støtter op om børnenes leg når de har behov for voksen hjælp. Det er også her vi som voksne kan hente inspiration til nye lege ift. hvad børnene er optaget af.

- Der sker en naturlig vekslen mellem læringsrum, hvor vi anvender de idrætspædagogiske grundprincipper. De voksne støtter og guider børnene og anvender mesterlæreprincippet, krop imiterer krop, personalet deltager aktivt i de planlagte og spontane aktiviteter.
- Vi lægger således vægt på, at vi i vores pædagogiske praksis tænker i positionering (vi går foran, ved siden af og bagved barnet). Det betyder at barnet altid er positioneret i midten, og at der er tre mulige positioner for den voksne. Nogle gange skal vi gå foran og fortælle om verden, - Nogle gange skal vi være ved siden af med barnet – undre os sammen, andre gange skal vi være bagved og høre hvad der optager barnet – følge barnets spor.

Fortæl mig det, - og jeg glemmer det
Vis mig det, - og jeg husker det
Involver mig i det, - og jeg forstår
Konfuciansk grundregel

[1] Perifer legitim deltagelse:

Perifer legitim deltagelse: (afkodning af aktiviteten), som betyder, at børnene har mulighed for at observere en aktivitet og gå til og fra, for at få en forståelse af aktiviteten.

[2] Pædagogisk bagdør:

I de pædagogisk tilrettelagte aktiviteter skal der være plads til alle, både den enkelte og gruppen. Her er det vigtigt, at pædagogen anerkender på hvilket niveau, det enkelte barn kan være med. Barnet skal have ro og tid for at blive motiveret til at deltage i aktiviteten. Det betyder, at barnet ikke skal være alene eller stå alene, og at barnet altid kan bakke ud af aktiviteten, uden at det ødelægger noget for selve legen. Ved at justere rammer og regler, sikrer pædagogen alles deltagelse, så både de voldsomme og forsigtige børn oplever glæde og udfordringer.

[3] Nuzo:

Nærmeste udviklingszone (Nuzo) er den zone, der opstår mellem hvad barnet kan klare alene, og hvad barnet kan klare under vejledning fra pædagog. Aktivering af børn skaber en ny Nuzo og dermed udvikling af barnet. Det vil sige, at barnet skal udfordres – men ikke mere end at barnet alligevel skal kunne følge med.

2.4.1 Vurdering

Nedenstående graf viser Idrætsbørnehaven Ta' Fat's vurdering af egen praksis på baggrund af følgende spørgsmål:

I hvilken grad har vi fokus på hver af disse udvalgte tilgange, når vi arbejder ud fra et bredt læringsbegreb?

2.4.1.1 Idrætsbørnehaven Ta' Fat's vurdering

Idrætsbørnehaven Ta' Fat har endnu ikke foretaget en vurdering af ovenstående spørgsmål.

2.5 Børnefællesskaber

Refleksionsspørgsmål til inspiration

- Hvordan arbejder vi pædagogisk med at sikre, at alle børn oplever, at de er en del af et børnefællesskab?
- Er der noget, vi kan gøre anderledes for at give nogle børn bedre muligheder for at opbygge gode relationer?
- Hvordan understøtter vi forældrenes rolle i forhold til at bidrage til velfungerende børnefællesskaber i vores dagtilbud?
- I hvilke situationer er det lykkedes os at skabe velfungerende børnefællesskaber, hvor alle børn er med?

Pædagogisk grundlag: Børnefællesskaber

Kort præcisering af "Børnefællesskaber"

Børnefællesskaber skal ud fra det pædagogiske grundlag forstås som et miljø, hvor børn indgår i et socialt fællesskab sammen med andre børn og voksne, hvor de enkelte børn lærer og udvikler sig.

Det teoretiske afsæt

Dagtilbuddets børnefællesskaber giver børnene en unik mulighed for at opnå varierede socialiseringsoplevelser, hvor børnene kan bidrage positivt til hinandens lærings- og udviklingsbetingelser. I børnenes uformelle samspil og indbyrdes lege opstår der konstant forskelligartede sociale udfordringer og læringsmuligheder, som stimulerer børnene til at udvikle sociale kompetencer sammen med jævnbyrdige medspillere. Deltagelse i børnefællesskaber styrker børnenes handleevner.

Overordnet praksis for det pædagogiske personale

Da en stor del af børns udvikling og læring sker igennem deltagelse i og bidrag til forskellige børnefællesskaber, anser vi i Ullerup Bæk distriktet børnefællesskaberne som en af dagtilbuddets vigtigste læringsressourcer. Fordi børnene er tæt på hinanden i udviklingstrin, udgør forholdet mellem børn en optimal mekanisme for udviklingen af sociale færdigheder.

Det betyder, at det pædagogiske personale i Ullerup Bæk distriktet:

- Tager ansvaret for at skabe gode betingelser for, at alle børn føler sig inddraget som en aktiv og betydningsfuld del af fællesskabet.
- Arbejder med differentierede fællesskaber, hvor børnene tilbydes flere mangecartede børnefællesskaber.
- Indgår i børnefællesskaber, så de understøtter børnenes forskellige positioner i fællesskaberne, samt hvordan disse udspiller og udvikler sig.
- Har øje for og reflekterer løbende over balancen mellem individ og fællesskab.
- Arbejder systematisk med eksklusion og inklusionsprocesser.
- Inddrager forældrene som samarbejdspartner i skabelsen af positive og velfungerende børnefællesskaber.

Hos Idrætsbørnehaven Ta' fat betyder det at:

- Vi anvender den pædagogisk bagdør[1] til op og ned justeringer så aktiviteten/-erne skaber en mulighed for at alle børn bliver inddraget i børnefællesskabet med henblik på NUZO[2].
- Vi understøtter og hjælper børnene i eksisterende og nye legerelationer med udgangspunkt i de idrætspædagogiske grundprincipper. [3]
- Vi arbejder i større/mindre grupper med et fælles mål for idræt, leg og bevægelse.
- Vi understøtter de legerelationer børnene selv har valgt og informerer forældrene om positive legerelationer samt støtter/guides dem i, at få arrangeret legeaftaler (i hjemmet) ud fra barnets perspektiv.
- Vi har fokus på læringsmiljøer der opfordrer til at skabe nye legerelationer i forhold til interesser både ude og inde.
- Vi har fokus på at alle børn er inkluderet og ser sig selv som betydningsfuld og en del af fællesskabet.

- Vi har fokus på fællesskab, men det er også ok at sige fra og understøtter samtidig børnenes ret til at sige fra, så de øver sig i at gøre dette på en hensigtsmæssig og respektfuld måde.

[1] Pædagogisk bagdør:

I de pædagogisk tilrettelagte aktiviteter skal der være plads til alle, både den enkelte og gruppen. Her er det vigtigt, at pædagogen anerkender på hvilket niveau, det enkelte barn kan være med. Barnet skal have ro og tid for at blive motiveret til at deltage i aktiviteten. Det betyder, at barnet ikke skal være alene eller stå alene, og at barnet altid kan bakke ud af aktiviteten, uden at det ødelægger noget for selve legen. Ved at justere rammer og regler, sikrer pædagogen alles deltagelse, så både de voldsomme og forsigtige børn oplever glæde og udfordringer.

[2] Nærmeste udviklingszone (Nuzo) er den zone, der opstår mellem hvad barnet kan klare alene, og hvad barnet kan klare under vejledning fra pædagog. Aktivisering af børn skaber en ny Nuzo og dermed udvikling af barnet. Det vil sige, at barnet skal udfordres – men ikke mere end at barnet alligevel skal kunne følge med.

Idrætspædagogiske principper:

Idrætspædagogiske principper tager udgangspunkt i vores profil som er idræt.

Leg og læring – krop og bevægelse er uadskillelige størrelser og starter helt fra fødslen. For at styrke barnets motoriske fundament er det vigtigt at vi allerede fra barnet starter i vuggestuen styrker barnets sanser og motorik. Barnet har en medfødt bevægelsesglæde, oplever sig selv og sin krop ved at bevæge sig, ligesom det oplever og erfarer verden gennem kroppen og sanserne. Denne glæde skal bevares gennem hele livet. Når barnet bruger sin krop stimuleres deres sanseapparat og de lærer nyt. En god grundmotorik er en forudsætning for at det enkelte barns udviklingen både kropslig og kognitivt. Jo flere automatiserede bevægelser vi har dvs. bevægelser vi ikke behøver at bruge ret meget opmærksomhed på, jo mere energi og overskud er der til ny læring. Vi ønsker derfor at barnet skal være aktiv deltagende, så bevægelse bliver en integreret del af barnets hverdag. Barnet skal gynge, hoppe, hinke, løbe, tumle osv. hver dag for at barnet udvikler sig motorisk og dermed kognitivt.

2.5.1 Vurdering

Nedenstående graf viser Idrætsbørnehaven Ta' Fat's vurdering af egen praksis på baggrund af følgende spørgsmål:

I hvilken grad bruger vi disse udvalgte tilgange til at understøtte børnefællesskaber?

2.5.1.1 Idrætsbørnehaven Ta' Fat's vurdering

Idrætsbørnehaven Ta' Fat har endnu ikke foretaget en vurdering af ovenstående spørgsmål.

2.6 Et pædagogisk læringsmiljø hele dagen

Refleksionsspørgsmål til inspiration

- Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske praksis, så vi har et stærkt pædagogisk læringsmiljø i både leg, aktiviteter og rutiner?

- Hvilke pædagogiske overvejelser ligger til grund for den måde, vi tilrettelægger vores pædagogiske læringsmiljø på?
- Hvordan kan vi undersøge og se, hvad børnene får ud af vores måde at tilrettelægge vores pædagogiske læringsmiljø på?
- Oplever vi, at vi har brug for mere eller en anden viden og kompetence for at skabe et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø gennem hele dagen?

pædagogisk grundlag: Det pædagogiske læringsmiljø

Kort præcisering af "Det pædagogiske læringsmiljø"

Det pædagogiske læringsmiljø skal ud fra det pædagogiske grundlag forstås som et miljø, hvor vi bevidst arbejder med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse. Det pædagogiske læringsmiljø tænkes både inde og ude.

Det teoretiske afsæt

Gennem et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø af høj kvalitet, hvor vi har fokus på børneperspektivet, er legen, børnenes medbestemmelse og et inkluderende børnefællesskab det grundlæggende. Endvidere er der en række af vigtige proceselementer, der i det pædagogiske læringsmiljø spiller en yderst betydningsfuld rolle.

Der skal både være plads til det planlagte læringsmiljø samt til det spontane.

Et læringsmiljø er ikke kun et fysisk rum, men en ramme hvor der er plads til at følge børnenes spor. At følge børnenes spor betyder også, at en planlagt aktivitet pludselig kan tage form i noget andet.

Overordnet praksis for det pædagogiske personale

For at dette kan finde sted, er det en forudsætning, at det pædagogiske personale i dagtilbuddet løbende har blik for, hvordan praksis bedst muligt kan rammesættes, organiseres og tilrettelægges.

Det pædagogiske læringsmiljø skal i dagtilbuddet være baseret på et samspil mellem forskellige vigtige pædagogiske forhold.

Det betyder, at det pædagogiske personale i Ullerup Bæk distriktet:

- Arbejder bevidst med, at alle børn trives, lærer, udvikler sig og dannes.
- Har øje for at det pædagogiske læringsmiljø finder sted hele dagen – i legen, i planlagte aktiviteter, i spontane aktiviteter og i rutinesituationer.
- Vurderer det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø ud fra børneperspektivet, hvor der inviteres til leg, fantasi og fordybelse.
- Er ansvarlige for at skabe gode rammer, plads til legen, dialogen og udfordrende aktiviteter.
- Arbejder med at udvikle faglige kompetencer og evne til at indgå i faglige refleksioner, samt afdække egen pædagogisk praksis.
- Videndeler både på tværs af distriktet og i Fredericia Kommune.

Pædagogisk læringsmiljø

Et godt læringsmiljø er afgørende for at børn lærer, trives og udvikler sig da der er læring hele dagen uanset hvad barnet foretager sig.

Læringsmiljøer handler for os om, hvordan vi planlægger, organisere og rammesætter dagen og aktiviteterne, så børnene får de bedst mulige betingelser for at lære og udvikle sig.

Hos Idrætsbørnehaven Ta' fat betyder det at:

- Vi skaber genkendelighed og tryghed da vi arbejder ud fra en fast dagsrytme og anvender en fast ugeplan som kan ses på vores tavle via piktogrammer med foto af børn og personale.
- Vi arbejder gruppeopdelt tirsdag – torsdag, hvor børnene er i mindre grupper med voksenstyrede aktiviteter. Det kan fx være en tur i hallen, en gåtur i området, eller hjemmedag hvor vi hjælper barnet med at finde ro og/eller fordybe sig i noget/gøre noget færdigt. Mandag har vi fælles tur og fredag har vi ex bål dag, yoga, o. lign hvor børnene er blandet fra begge grupper. Vi arbejder med zonen for nærmeste udvikling[1].
- Når vi fx spiser frokost spiser vi enten på stuerne eller i grupperne, vi lærer at spise sammen med andre og flere, hvor der er tid til samtale om forskellige emner.

- Der er mange læringsmiljøer i rutinesituationerne fx i garderoben er målet at være selvhjulpne og det kræver at man øver sig og prøver igen og igen – at man har vedholdenhed. Der er også læring i at se på andre, krop imiter krop. Kan man ikke selv må man lærer at vente på tur – så kommer der en voksen og støtter/guider/hjælper.
- Børnenes læring og udvikling er en vekslen mellem børns frie leg og voksen planlagte aktiviteter og rutinesituationer.
- Både ude og inde foregår der børneinitierede leg, hvor store som små øver/lærer at tage hensyn til hinanden. Vi øver empati – at kunne lege med alle, at man spørger om man må være med/inviterer ind i legen. Børnene øver sig i at løse konflikter. Vi snakker med børnene om hvorfor den ene eller anden reagerer som de gør. Det kan også være en rolleleg hvor den voksne hjælper børnene med at være en del af legen. Så alle føler sig ligeværdige i legen. Her tager vi udgangspunkt i vores idrætsprofil, hvor vi bl.a. bruger de 3 læringsrum[2].

[1] Nærmeste udviklingszone (Nuzo) er den zone, der opstår mellem hvad barnet kan klare alene, og hvad barnet kan klare under vejledning fra pædagog. Aktivisering af børn skaber en ny Nuzo og dermed udvikling af barnet. Det vil sige, at barnet skal udfordres – men ikke mere end at barnet alligevel skal kunne følge med.

[2] De 3 Læringsrum:

1. Vi går foran i børnenes fællesskaber (i det formelle rum), hvor indhold og mål for aktiviteten er sat af os voksne (voksenskabt deltagelsrum). Vi er bevidste om, at vi er kropslig rollemodeller og går forrest ved at igangsætte pædagogiske aktiviteter, hvor alle børn har mulighed for at deltage på egne præmisser (Rollemodel, viser hvordan).
2. Vi går ved siden af og er med i børnenes fællesskaber, hvor både børn og voksne bidrager til legen/aktiviteten (Voksenstøttet deltagelses rum)
3. Vi går bagved og iagttager børnenes fællesskaber, hvordan børnene eksperimenterer, leger og positioner sig i børnefællesskabet (Fri leg) (Ser, støtter og viser omsorg).

2.6.1 Vurdering

Nedenstående graf viser Idrætsbørnehaven Ta' Fat's vurdering af egen praksis på baggrund af følgende spørgsmål:

I hvilken grad lykkes vi med, at forældrene er aktive medspillere om børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse inden for disse udvalgte dimensioner?

2.6.1.1 Idrætsbørnehaven Ta' Fat's vurdering

Idrætsbørnehaven Ta' Fat har endnu ikke foretaget en vurdering af ovenstående spørgsmål.

2.7 Samarbejde med forældre om børns læring

Refleksionsspørgsmål til inspiration

- Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske praksis, så vi har et stærkt pædagogisk læringsmiljø i både leg, aktiviteter og rutiner?

- Hvordan oplever vi samarbejdet med forældrene i forhold til at rådgive og vejlede dem om deres barns trivsel, læring, udvikling og dannelse?
- Hvordan arbejder vi med at møde forældrene forskelligt og tilpasse samarbejdet ud fra deres behov?
- Hvad ved vi om, hvordan forældrene oplever vores samarbejde, rådgivning og vejledning?

pædagogisk grundlag: forældresamarbejde

Samarbejde med forældre om børns trivsel og læring

I Ullerup Bæk Distriktet arbejder vi for at lave gode rammer, så alle børn får en god start på deres møde med en ny verden. Vi ser forældresamarbejdet som yderst vigtigt og ønsker i dette samarbejde at tage fælles ansvar for børnenes trivsel og læring.

Sammen med bestyrelsen har vi udarbejdet et værdigrundlag for forældresamarbejdet i distriktet med udgangspunkt i Fredericia Kommunes fem principper for forældresamarbejdet, som kommunens Børne og Unge politik bygger på.

De fem principper:

- Forældresamarbejdet er et fælles ansvar
  - Forældre og medarbejdere samarbejder om at fremme barnets udvikling, trivsel og læring
  - Kommunikation og dens mange former er let tilgængelig og meningsfuld
  - Forældre bidrager på forskellig vis med det, de kan
  - Barnets trivsel og læring vægtes altid højt, og derfor er der gode overgange for børn
- I Ullerup Bæk distriktet betyder det blandt andet, at
- Medarbejdere og forældre er i dialog med hinanden om det, der for begge parter er vigtigt, hvilket betyder, at der løbende er dialog, samt at alle bidrager åbent og fordomsfrit.
  - Begge parter kan gå på kompromis og formå at tage hinandens perspektiv og igennem dialog finde frem til den bedste løsning for barnet. Medarbejderne opsøger viden fra forældrene om barnet og inddrager dem i det professionelle arbejde.
  - Vi møder hinanden med nysgerrighed og støtter op om barnets nysgerrighed til at lære nyt, både i dagtilbuddet og derhjemme.
  - Medarbejderne skaber rum for, at forældre får mulighed for at bidrage på forskellig vis med det, de nu kan, i udviklingen af det enkelte dagtilbud.
  - Vi tilbyder forskellige former for forældresamtaler, og disse afholdes i såvel barnets hjemlige omgivelser som i dagtilbuddet. Særlige pædagogiske tiltag sker altid i tæt samarbejde med forældrene.
  - Vi tilrettelægger forældremøder og andre arrangementer i samarbejde med bestyrelse og forældreråd. Disse varierer fra år til år med hensyn til antal, form og indhold.

I idrætsbørnehaven Ta' fat vægter vi højt:

- At forældresamarbejde bygger på tillid, respekt, dialog og åbenhed.
- At forældrene kan føle sig set og hørt og være med til at have indflydelse.
- At forældrene føler sig trygge ved aflevering og afhentning
- At vi byder nye forældre pænt velkommen.
- At vi hilser pænt hinanden med godmorgen og farvel
- Vi gør forældrene opmærksomme på det er vigtig at de kommer til personale hvis de undrer sig eller har brug for en snak.
- Vi afholder 3 mdrs. samtaler med forældre ved opstart i børnehaven og efterfølgende en samtale inden de starter i skole. Vi afholder samtaler/netværksmøder ved behov. Behovet kan opstå fra forældre eller personale.
- Daglig dagen vil/kan blive formidlet over Aula med billeder og tekst.
- Vi afholder forældrerådsmøde hvor forældre, personale og leder er repræsenteret, hvor der bliver drøftet forskellige ting.

2.7.1 Vurdering

Nedenstående graf viser Idrætsbørnehaven Ta' Fat's vurdering af egen praksis på baggrund af følgende spørgsmål:

I hvilken grad skaber vi et pædagogisk læringsmiljø for alle børn, hvor børnene får de bedste betingelser for at trives, lære, udvikle sig og dannes inden for disse udvalgte situationer?

2.7.1.1 Idrætsbørnehaven Ta' Fat's vurdering

Idrætsbørnehaven Ta' Fat har endnu ikke foretaget en vurdering af ovenstående spørgsmål.

2.8 Børn i udsatte positioner

Refleksionsspørgsmål til inspiration

- Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljøer, så de understøtter læring, trivsel, udvikling og dannelse hos børn i udsatte positioner?
- Har vi i tilstrækkeligt omfang faglige dialoger om, hvordan vi kan understøtte, at børn i udsatte positioner trives og ses i vores pædagogiske læringsmiljø?
- Hvordan sikrer vi, at vi har blik for alle de børn, der er i periferien af børnefællesskabet - og dem, hvis udsathed er mindre synlig?
- Hvordan fungerer vores eventuelle samarbejde med andre instanser som PPR, sundhedspleje, tale-
hørepedagog mv.?

Pædagogisk grundlag: Børn i udsatte positioner

Kort præcisering af "Børn i udsatte positioner"

Børn i udsatte positioner skal ud fra det pædagogiske grundlag forstås som en sammensat gruppe af børn, der er i risiko for at stå uden for fællesskabet.

I lighed med andre børn lærer og udvikler de sig i et fagligt og kompetent pædagogisk læringsmiljø.

Det teoretiske afsæt

At være i en udsat position kan ses som, at barnet befinder sig i en sårbarhedsskabende situation, som ikke nødvendigvis er statisk, og som kan opstå i mange variationer.

Barnet er ikke nødvendigvis født ind i den udsatte position.

Eks. kan der opstå kriser/sorg, som bringer barnet i en udsat position i en periode.

Barnet, som befinder sig i en udsat position, har brug for, at det pædagogiske personale skaber et læringsmiljø, som tilgodeser barnets individuelle betingelse for deltagelse i fællesskabet.

Det er væsentligt at tage højde for individ, aktør og kontekst.

Overordnet praksis for det pædagogiske personale

Det pædagogisk personale er bevidste om, hvordan de agerer og forstår det herskende normalitetsbegreb, så der skabes de bedste forudsætninger for deltagelse i læringsmiljøet og fællesskaberne.

For at behandle børn ens, skal de behandles forskelligt, set ud fra det enkelte individ.

Det pædagogiske personale skal sikre, at der tages udgangspunkt i barnets ressourcer.

Det betyder, at det pædagogiske personale i Ullerup Bæk distriktet:

- Sikrer trygge og stimulerende læringsmiljøer ud fra hvert enkelt barns perspektiv og behov, herunder med fokus på forudsigelighed, genkendelighed og anerkendende voksenrelationer.
- Arbejder med at barnet tilbydes små differentierede fællesskaber, der tilgodeser barnets udvikling og trivsel.

- Samarbejder med tværfagligt fagpersoner og konsulenter.
- Har styrket fokus på børns læring og udvikling med fokus på et kvalificeret samt differentieret forældresamarbejde
- Har fokus på overgange i børns liv.

Hos Idrætsbørnehaven Ta' fat betyder det at:

I arbejdet med børn i udsatte positioner har vi som voksne et stort ansvar i at arbejde med chancelighed. Det betyder at alle børn har krav på at føle sig betydningsfulde i børnefællesskabet.

- Vi samarbejder med tværfaglige samarbejdspartnere fx KKP[1], AKT[2] og familie og sundhedstema
- Vi har et tæt forældresamarbejde. Vi har mulighed for at inddrage PPR[3], hvor vi kan søge viden, sparring og forældrevejledning for på den måde, at kunne skabe de bedste læringsmiljøer for det pågældende barn
- Vi arbejder med konkrete individuelle handleplaner, DPU[4] & KRAP[5] for at finde frem til barnets ressourcer samt dokumenterer og evaluerer barnets udvikling og vores tilgang til barnet.
- Vi arbejder med at skabe relation og interaktion mellem barn og voksen, barn - barn.
- Vi arbejder med at hverdagen skal være genkendelig for barnet, ved at have en struktur med piktogrammer, positioneringsskema og genkendelige voksne.
- Vi tilrettelægger de pædagogiske aktiviteter ved at arbejde i differencerede fællesskaber
- Vi arbejder ud fra barnets ressourcer – NUZO[6].
- Vi arbejder fokuseret med at tilrettelægge kvalitative og hensigtsmæssige læringsmiljøer, der tager højde for barnets udfordringer og ressourcer fx i rutinesituationer som garderoben hvor børn i udsatte positioner kan have en særlig aftale om, at barnet kan gå først eller sidst i garderoben for ikke at udsættes for u hensigtsmæssige påvirkninger.
- Vi arbejder med de 3 læringsrum[7]. (foran, bagved og ved siden af)
- Vi gør brug af redskaber til børn i udsatte positioner som fx Mouse timer, kugledyne, pauser med fx massage, IPADS mm.
- Vi har samarbejde med skolen og der bliver lavet overleveringssamtaler så barnet får den bedst mulige start. (Alle overgange i barnets liv. Projekt overgang)
- Vi arbejder med inklusion ved at etablere læringsmiljøer der fremmer deltagelse, trivsel og læring for alle børn i fællesskabet uanset forudsætning.
- Vi arbejder ud fra vores værdier igennem vores idrætspædagogiske profil.[8]

[1] KKP:

Koordinerende kontaktpædagog: hjælper til at koordinere en samlet indsats omkring barnet, den unge eller hele familien.

[2] AKT- pædagogens (Adfærd-Kontakt-Trivsel) arbejde består bl.a. af forebyggende/foregribende indsatser som:

- Aktiviteter der fremmer trivslen og forebygger at problemer opstår
- Kollegasparring
- Vejlede kolleger i indførsel af trivselsfremmende foranstaltninger
- Tilbyde supervision til kolleger omkring det sociale samspil i forhold til grupper/enkelt barn
- Observationer
- Forestå socialtræningsforløb

[3] PPR:

Pædagogisk Psykologisk Rådgivning – også kaldet PPR, består af psykologer, tale-hørekonsulenter, koordinerende kontaktpersoner og fysioterapeut. PPR rådgiver og vejleder forældre, pædagoger og lærere og undersøger børn/unge med særlige behov (0-18 år).

[4] DPU – Dansk Pædagogisk Udviklingsbeskrivelse 0 til 6 år, er et enkelt og præcist redskab til at belyse barnets kompetencer og udviklingspotentialer

[5] KRAP står for Kognitiv, Ressourcefokuseret og Anerkendende Pædagogik. I arbejdet med KRAP er der fokus på barnets ressourcer med udgangspunkt i, at barnet kan udvikle sig og udnytte sine kompetencer.

[6] Nærmeste udviklingszone (Nuzo) er den zone, der opstår mellem hvad barnet kan klare alene, og hvad barnet kan klare under vejledning fra pædagog. Aktivisering af børn skaber en ny Nuzo og dermed udvikling af barnet. Det vil sige, at barnet skal udfordres – men ikke mere end at barnet alligevel skal kunne følge med.

[7] De 3 Læringsrum:

1. Vi går foran i børnenes fællesskaber (i det formelle rum), hvor indhold og mål for aktiviteten er sat af os voksne (voksenskabt deltagelsrum). Vi er bevidste om, at vi er kropslig rollemodeller og går forrest ved at igangsætte pædagogiske aktiviteter, hvor alle børn har mulighed for at deltage på egne præmisser (Rollemodel, viser hvordan).
2. Vi går ved siden af og er med i børnenes fællesskaber, hvor både børn og voksne bidrager til legen/aktiviteten (Voksenstøttet deltagelses rum)
3. Vi går bagved og iagttager børnenes fællesskaber, hvordan børnene eksperimenterer, leger og positioner sig i børnefællesskabet (Fri leg) (Ser, støtter og viser omsorg).

[8] Idrætspædagogiske principper:

Idrætspædagogiske principper tager udgangspunkt i vores profil som er idræt.

Leg og læring – krop og bevægelse er uadskillelige størrelser og starter helt fra fødslen. For at styrke barnets motoriske fundament er det vigtigt at vi allerede fra barnet starter i vuggestuen styrker barnets sanser og motorik. Barnet har en medfødt bevægelsesglæde, oplever sig selv og sin krop ved at bevæge sig, ligesom det oplever og erfarer verden gennem kroppen og sanserne. Denne glæde skal bevares gennem hele livet. Når barnet bruger sin krop stimuleres deres sanseapparat og de lærer nyt. En god grundmotorik er en forudsætning for at det enkelte barns udviklingen både kropslig og kognitivt. Jo flere automatiserede bevægelser vi har dvs. bevægelser vi ikke behøver at bruge ret meget opmærksomhed på, jo mere energi og overskud er der til ny læring. Vi ønsker derfor at barnet skal være aktiv deltagende, så bevægelse bliver en integreret del af barnets hverdag. Barnet skal gynge, hoppe, hinke, løbe, tumle osv. hver dag for at barnet udvikler sig motorisk og dermed kognitivt.

2.8.1 Vurdering

Nedenstående graf viser Idrætsbørnehaven Ta' Fat's vurdering af egen praksis på baggrund af følgende spørgsmål:

I hvilken grad bruger vi disse udvalgte pædagogiske tilgange til at sikre, at alle børn trives, lærer, udvikler sig og dannes i børnefællesskaberne?

2.8.1.1 Idrætsbørnehaven Ta' Fat's vurdering

Idrætsbørnehaven Ta' Fat har endnu ikke foretaget en vurdering af ovenstående spørgsmål.

2.9 Pædagogisk læringsmiljø med sammenhæng til børnehaveklassen

Refleksionsspørgsmål til inspiration

- Hvilke gode eller dårlige erfaringer har vi med pædagogiske tiltag og initiativer rettet mod kommende skolebørn?
- Hvad mener vi, er de vigtigste faktorer for, at børn oplever tryghed og sammenhæng i overgange?

- Hvordan oplever vi samarbejdet med skole, fritidshjem/SFO eller andre dagtilbud i forbindelse med overgange?
- Hvordan kan vi følge op på, hvordan børnene har oplevet overgangen fra dagtilbud til skole eller SFO/fritidshjem?

Pædagogisk grundlag:

sammenhæng til børnehaveklassen

Kort præcisering af "Sammenhæng til børnehaveklassen"

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan der i børnenes sidste år i dagtilbuddet tilrettelægges et pædagogisk læringsmiljø, der skaber sammenhæng til børnehaveklassen og børnenes overgang til skolen.

Det teoretiske afsæt

Med udgangspunkt i den styrkede læreplan er dagtilbuddet forpligtet til at etablere et skoleunderstøttende pædagogisk læringsmiljø et år før børnene starter i skole/glidende overgang. Et læringsmiljø der skal skabe sammenhæng til børnehaveklassen og understøtte, at de kommende skolebørn er bedst muligt forberedt på at begynde i skole.

Overordnet praksis for det pædagogiske personale

Det pædagogiske personale skal strukturere og tilrettelægge disse læringsmiljøer med udgangspunkt i de 6 læreplanstemaer, da disse har tæt sammenhæng med indholdet i børnehaveklassen. Det er vigtigt, at det pædagogiske personale har øje for, at sammenhæng med børnehaveklassen ikke udelukkende betyder, at indholdet skal være det samme, men at skabe sammenhæng tager udgangspunkt i andre og mere dybdegående faktorer. Det pædagogiske læringsmiljø for de ældste børnehavebørn skal derfor understøtte, at børnene tør møde nye udfordringer, kan fordybe sig, være vedholdende, øve behovsudsættelse, kunne indgå i børnefællesskaber og tage initiativ til at indgå i relationer. Skal dette lykkes bedst muligt, skal skolen og dagtilbuddet indgå i et gensidigt og fagligt velfunderet samarbejde, der udover at have fokus på det pædagogisk læringsmiljø i institutionerne, også har fokus på, hvordan skolen bedst muligt gør sig klar til at modtage de nye børn.

Det betyder, at det pædagogiske personale i Ullerup Bæk distriktet:

- Tilrettelægger pædagogisk læringsmiljøer for de ældste børnehavebørn, der udover at tage udgangspunkt i de 6 læreplanstemaer, understøtter at børnene tør møde nye udfordringer, kan være vedholdende og fordybe sig, øve behovsudsættelse, samt får positive erfaringer med at indgå i børnefællesskaber.
- Arbejder med udgangspunkt i årshjulet for overgange fra dagtilbud til skole, der er udarbejdet i samarbejde med skolen.
- Følger tidslinjen, som distriktet (dagtilbud og skole) har udarbejdet ift. overgange for børn med røde individuelle handleplaner.
- Deltager og arbejder ud fra projektet "styrkelse af overgange".
- Inddrager forældrene ift. deres børns overgang til skolen.
- Har øje for vigtigheden i at skabe genkendelighed for barnet, herunder ressourcerne der ligger i, at barnet i overgangen følges med kendte børn.

I idrætsbørnehaven betyder det:

- Det år børnene fylder 6 år skal de starte i skole. Indskrivning til skole foregår digitalt via kommunens hjemmeside og barnet kan samtidig tilmeldes skolefritidsordningen.
- Omkring september/oktober måned umiddelbart forud for indmeldelse til skolen får forældrene tilbudt en forældresamtale omkring deres barns snarlige skolestart med kontaktpædagogen. Samtalen er en dialog om, hvordan vi sammen bedst muligt forbereder barnet til at skulle starte i skole og tager udgangspunkt i de 6 læreplanstemaer for Dagtilbud. Samtalens formål er, at vi sammen sikrer, at barnet får den bedst mulige overgang fra institution til skole.
- Skemaet med de 6 læreplanstemaer, vil blive brugt i overleverings samtalen (styrkelse af overgange[1]) i foråret med skolen, hvor kontaktpædagogen, en repræsentant fra skolen og forældrene deltager. På måde er forældrene aktivt med til at beskrive, hvad der kunne være vigtigt for skolen at vide noget om, i forhold til deres barn.
- Det sidste år i børnehaven begynder børnene at være optagede af at skulle i skole. I hverdagen og gennem planlagte aktiviteter begynder vi at forberede dem på skolelivet. De pædagogiske aktiviteter og formen for læring, kan ændre form fra år til år, helt afhængig af børnegruppens sammensætning og udviklingsstadiet.

· Vi har forskellige traditioner for de kommende skolebørn. Vi deltager bl.a. i naturvidenskabsfestival, vi afholder duatlon, hvor børnene dyster i løb og cykling, tager på museumsbesøg, fremviser Lucia, tager på udflugt til Odense. Når året er ved at nærme sig sin slutning, holder de kommende skolebørn en fælles afslutning, hvor der bliver lavet forskellige aktiviteter. Inden barnet forlader børnehaven, modtager det et diplom, der viser, det har bestået tiden i Idrætsbørnehaven Ta' fat.

[1] Projekt: styrkelse af overgange:

Er et tilbud til børnefamilier i ullerupbæk og Kirstineberg distriktet. Disse familier bliver tilbudt et besøg i hjemmet forud for opstart i dagtilbud (vuggestue/dagpleje og børnehave) og skole. Formålet med samtalen er at hjælpe barnet til en så tryk overgang til dagtilbud og skole som muligt.

2.9.1 Vurdering

Nedenstående graf viser Idrætsbørnehaven Ta' Fat's vurdering af egen praksis på baggrund af følgende spørgsmål:

I hvilken grad inddrager vi disse udvalgte perspektiver for at sikre sammenhæng i de forskellige overgange?

2.9.1.1 Idrætsbørnehaven Ta' Fat's vurdering

Idrætsbørnehaven Ta' Fat har endnu ikke foretaget en vurdering af ovenstående spørgsmål.

3 DET PÆDAGOGISKE GRUNDLAG - SELVEVALUERING 2019 - FOKUSOMRÅDER

3.1 Samspil og relationer

Refleksionsspørgsmål til inspiration

- Hvad kendetegner de situationer, hvor vi oplever nærvær mellem os og børnene, og vi er fordybede sammen?
- Hvornår oplever vi, at vi ikke er tilgængelige for børnene og ikke har mulighed for at reagere på deres behov?
- Hvordan kommunikerer vi med børnene, både kropsligt og sprogligt, i forskellige situationer i løbet af dagen?
- Hvordan kan vi understøtte det enkelte barns trygge tilknytning gennem det pædagogiske arbejde med hele børnegruppen?

Der er endnu ikke oprettet en refleksion.

3.1.1 Vurdering

Nedenstående graf viser Idrætsbørnehaven Ta' Fat's vurdering af egen praksis på baggrund af følgende spørgsmål:

I hvilken grad har vi fokus på disse udvalgte tilgange i vores arbejde med at skabe gode samspil og relationer?

3.1.1.1 Idrætsbørnehaven Ta' Fat's vurdering

Idrætsbørnehaven Ta' Fat har endnu ikke foretaget en vurdering af ovenstående spørgsmål.

3.2 Evaluerende pædagogisk praksis

Refleksionsspørgsmål til inspiration

- Hvordan evaluerer vi det pædagogiske læringsmiljø i sammenhæng med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse?

- Hvad gør vi for at sikre, at vores løbende evaluering er systematisk?
- Hvordan sikrer vi, at vores evalueringer har fokus på sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse frem for på aktiviteterne eller på børnenes læring?
- Hvordan sikrer vi, at vi anvender den viden, vi får fra vores evaluering til at justere vores pædagogiske læringsmiljø?

Faglig ledelse og evaluering

Omkring faglig ledelse

Vi er som pædagogiske ledere ansvarlige for at udvise loyalitet i forhold til dagtilbudsloven, Fredericia Kommunens Børne-unge politik, Den nye styrkede læreplan og kommunens strategier.

Vi vil være inspirerende, rammesættende og kompetente (pædagogiske) ledere, som tager ansvar for den enkelte medarbejders og medarbejdergruppens kompetenceudvikling. Gennem systematik og tydelig kommunikation guider vi vores medarbejdere med udgangspunkt i tillid og medindflydelse til den enkelte.

Omkring evaluering.

Vi arbejder med den pædagogiske læreplan, som evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Vores fokus er at sætte barnet i centrum.

Rammer fastlægger vi således, at medarbejderne udvikler en faglig og kritisk tilgang til egen praksis gennem dokumentation og evaluering.

Vi forstår og arbejder løbende med evaluering på flere niveauer;

- Distriktsleder / leder
- Leder / leder
- Leder / medarbejder
- Medarbejder / medarbejder

Omkring samarbejde.

Vi inddrager forældreråd / bestyrelse i forhold til at skabe gode og trygge læringsmiljøer for børnene.

I samarbejde med vores AMIR og TRIO skaber vi rammerne for et godt fysisk og psykisk arbejdsmiljø.

I Ullerup Bæk Distriktet betyder det at;

- Vi anvender KRAP som ledelsesredskab.
- Vi er hinandens sparringspartnere vha. dialog, supervision og hjælpsomhed.
- Vores fælles faglige udgangspunkt er med børnenes trivsel, udvikling, læring og dannelse i fokus.
- Vi styrker hinandens faglighed gennem tillid, åbenhed, nysgerrighed og anerkendelse af forskelligheder.

forskelligheder.

- Medarbejderne tilbydes sparring og supervision både internt og eksternt.
- Vi udøver ledelse tæt på medarbejderne.
- Vi inddrager IPH og sprograpporter i vores dokumentation og evaluering.
- Vi tager ansvar og leder opad.

I idrætsbørnehaven Ta' fat betyder det at jeg:

- Skaber en tydelig struktur og sammenhæng mellem udviklingstiltagene fra tilsyn og udviklingsplaner, således de bliver implementeret i den daglige pædagogiske praksis.
- Inddrager faglige temaer på personalemøderne, som har sammenhæng til tilsyn og aktuelle temaer.
- Skaber rum for at medarbejderne lykkedes med at dokumentere og evaluere deres pædagogiske praksis.
- Hver 3. måned gennemgår faglig dokumentation vedr. børnene sammen med medarbejderne, for at sikre der er en sammenhæng mellem dokumentationen og dagligdagen.
- Afholder MUS-samtaler med mine medarbejdere 1 gang årligt. Jeg anvender KRAP som redskab og samler efterfølgende de røde tråde fra samtalerne, således der kan arbejdes med relevante temaer samlet i personalegruppen.
- Bringt medarbejdernes faglige viden i spil på tværs af institutionen f.eks. vha. praktisk vidensdeling på personale møder.
- Fokuserer på hvordan vi skal løse kerneopgaven, dvs. hvilke forudsætninger der skal til.

- Er tæt på medarbejderne i den daglige praksis og på møder, således aftaler og udviklingstiltag effektiviseres.
- Giver medarbejderne refleksiv sparring f.eks. ved at stille spørgsmål i stedet for at give svar.
- Bringer selv min faglig viden i spil i praksis.
- Når der er opgaver jeg ikke selv kan løse, undersøger jeg, hvor jeg kan få hjælp f.eks. ved at kontakte min distriktsleder eller andre samarbejdspartnere.
- Inddrager medarbejderne, hvor det er muligt i pædagogiske beslutninger.
- Opsøger viden og sparring til at løse pædagogiske og personalemæssige opgaver. Jeg byder selv ind på møder og i det daglige, når kollegaer og medarbejdere har brug for det.
- Er observerende i den daglige pædagogiske praksis og giver mine medarbejdere feedback på observationerne. Jeg bruger tid ude ved børnene, således jeg lærer både børn, medarbejdere og forældre godt at kende og derved kan bidrage i samtaler omkring barnet. Jeg inddrager den enkelte medarbejders kompetencer og input i forbindelse med vi indfører nye tiltag. Jeg har fokus på ejerskab i processer.
- Anvender udviklingsplanen i H&H som styringsredskab.

3.2.1 Vurdering

Nedenstående graf viser Idrætsbørnehaven Ta' Fat's vurdering af egen praksis på baggrund af følgende spørgsmål:

I hvilken grad er vi opmærksomme på disse udvalgte dimensioner, når vi evaluerer vores pædagogiske praksis?

3.2.1.1 Idrætsbørnehaven Ta' Fat's vurdering

Idrætsbørnehaven Ta' Fat har endnu ikke foretaget en vurdering af ovenstående spørgsmål.

4 ØVRIGE KRAV TIL LÆREPLANEN

4.1 Inddragelse af lokalsamfundet (og evt. forældrebestyrelsen)

"Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet inddrager lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn." (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 29)

"Det er lederen, der i forbindelse med udarbejdelse af den pædagogiske læreplan sikrer, at forældrebestyrelsen bliver inddraget i processen omkring udarbejdelse, evaluering af og opfølgning på den pædagogiske læreplan." (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 52)

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn samt evt. hvordan forældrebestyrelsen inddrages i arbejdet med læreplanen?

Kort præcisering af "lokalsamfundet"

Lokalsamfundet forstås som de mangfoldige aktører og borgere, samt flerkulturelle institutioner og tilbud, der befinder sig uden for institutionernes rammer. Dette kan både komme i form af enkeltstående tilbud, men også længerevarende og bæredygtige partnerskab.

Teoretisk afsæt

Arbejdet med et åbent dagtilbud og inddragelse af lokalsamfundet tager afsæt i kravet og ønsket om at skabe mere interessante og mangfoldige pædagogiske læringsmiljøer og fællesskaber, der kan tilbyde børnene nye erfaringer, perspektiver og deltagelsesmuligheder, som kan understøtte børnenes sociale mobilitet, læring og trivsel.

Overordnet praksis for pædagogisk personale

Det pædagogiske personale har en central rolle i at tage initiativ til og ansvaret for inddragelse af lokalsamfundets mangfoldige muligheder. Det pædagogiske personale skal sikre et velafstemt samarbejde med de involverede aktører, hvor det pædagogiske personale både involverer og engagerer sig i det, aktørerne bidrager med. Kvaliteten af disse læringsmiljøer afhænger også af institutionens didaktiske overvejelser forud for samarbejdet, samt evaluering af dette. Personalet skal sikre, at inddragelse af lokalsamfundet sker i overensstemmelse med og med øje for institutionens pædagogiske grundlag og læreplanstemaer.

Det betyder, at det pædagogiske personale i Ullerup Bæk distriktet

- Løbende holder sig opdateret og afsøger nærområdets ressourcer, samt fastholder allerede eksisterende meningsfulde partnerskaber.
- Inddrager lokalsamfundet i skabelse af forskellige læringsmiljøer og fællesskaber.
- Tager udgangspunkt i planlægningsmodeller, der skaber et overblik over de didaktiske overvejelser, institutionen gør sig ift. involvering af lokalsamfundet. Herunder tages der højde for formål, indhold, praktiske strukturelle betingelser, proces og evaluering.
- Tager ansvaret for at samarbejdet med lokalsamfundet, hvilket betyder, at det pædagogiske personale tilgår opgaven med engagement, nysgerrighed og anerkendende kommunikation.
- Kan veksle mellem at tage ud i nærmiljøets tilbud og inviterer lokalsamfundet ind i institutionens rammer.
- Anser sig selv som karavanefører og børnenes rollemodel i tilgangen til nye bekendtskaber og fremtræden i det offentlige rum, hvor der lægges vægt på nysgerrighed, validitet og respekt for hinanden.

Idrætsbørnehaven Ta' fat har en unik fysisk placering, bagved idrætscentret, der giver mulighed for tæt samarbejde med det lokale idrætscenter. Her anvender vi kontinuerligt yogastudiet til leg og bevægelsesaktiviteter.

Ligeledes har vi på eget initiativ et samarbejde med Ullerupbæk Skolen afd. Skjoldborgsvej, hvor vi gør brug af deres legeplads og hvor børnene evt. kan spise deres medbragte madpakker.

I Ta' fat har vi et samarbejde med Plejehjemmet Ulleruphus og Madsbyhus, hvor vi deltager med de ældste børn i børnehaven i fastelavn, Halloween samt Luciaoptog. I 2025 forventes samarbejdet at blive udvidet med flere aktiviteter så som; gymnastik, madpakkespisning og andet socialt samvær.

Vi bruger byens lokale bibliotek til både planlagte og spontane ture, hvor vi låner bøger eller bruger biblioteket til leg. Biblioteket arrangerer ofte aktiviteter for børnehavebørn i form af historiefortælling og andre kulturelle oplevelser som biograf, løbelut og sprogfitness. Derudover kan vi altid få hjælp til bøger som omhandler diverse emner vi har, hvor de tilbyder en leveringsservice, hvor de kommer og bytter bøger, derved får vi ofte nye og interessante bøger.

Vi benytter aktivt det omkringliggende kuperede naturområde med skoven, boldbaner, legepladser, multibaner ved stadion, Madsby Legepark m.m. Disse steder kender børn og voksne godt, og det er interessant at følge naturens udvikling på disse ture. Det stimulerer kroppens sanser, og muligheder samt giver børnene en tryk oplevelse uden for Ta' fat.

4.2 Det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

”Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer. Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal inddrages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed.” (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 30)

Hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?

Kort præcisering af ”Børnemiljø”

Ordet børnemiljø anvendes som samlet begreb for det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø. Børnemiljøet bliver skabt af den gensidige påvirkning, som finder sted mellem børnene og omgivelserne. Teoretisk afsæt

Tilsammen medvirker et godt fysisk, psykisk og æstetisk børnemiljø til, at børn får de bedste betingelser for at trives, lære og udvikle sig. Arbejdet med børnemiljø er tæt forbundet med daginstitutionernes arbejde med den styrkede pædagogiske læreplan.

- Det psykiske børnemiljø handler om, hvordan børnene trives med sig selv, de andre børn og med de voksne.
- Det fysiske børnemiljø handler om de fysiske rammer indendørs og udendørs.
- Det æstetiske børnemiljø handler om, hvordan børn gennem sanserne oplever og påvirkes af de rum og rammer, der omgiver dem.

Overordnet praksis for pædagogisk personale

Arbejdet med børnemiljøet kan ikke isoleres fra arbejdet med den styrkede pædagogiske læreplan. De to ting hænger uløseligt sammen. Forhold i børnemiljøet kan både hæmme og fremme muligheden for at opnå de mål, der bliver opstillet for børnenes trivsel og læring. Derfor er det oplagt at reflektere over, hvordan arbejdet med institutionens børnemiljø kan være med til at støtte op om arbejdet med læringsmål, og omvendt. Ved at sammentænke de forskellige elementer i læreplanen og børnemiljøet kan dagtilbuddene øge kvaliteten og sammenhængen i det daglige pædagogiske arbejde.

Det betyder, at det pædagogiske personale i Ullerup Bæk Distriktet

- Løbende reflekterer over og igangsætter processer og tiltag, der bidrager til styrkelse af fællesskaber, venskaber, respekt, tryghed, tillid og medbestemmelse (det psykiske børnemiljø).
- Kan arbejde i et dynamisk og dialektisk gensidigt afhængighedsforhold til hinanden, der kræver respektfulde omgangsformer (det psykiske børnemiljø).
- Sikrer at institutionens fysiske rammer såsom indeklima, hygiejne, gruppeopdeling og indretning giver børnene mulighed for at fordybe sig og udforske sig selv gennem leg og bevægelse (det fysiske børnemiljø).
- Præsenterer børnene for alsidige materiale- og udforskningsmuligheder, der stimulerer og giver børnene positive og udfordrende sanseoplevelser. Samt har øje for institutionens overordnede atmosfære (det æstetiske børnemiljø).
- Inddrager og sikrer børnenes perspektiv, samt ret til medbestemmelse i evalueringen og vurderingen af daginstitutionens børnemiljøer.

I idrætsbørnehaven Ta' fat betyder det at:

- Vi tilpasser os løbende børnemiljøet efter den aktuelle børnegruppe
- Vores stuer er hvide og lyse. Rummet deles op i forskellige legezoner med tæppe og reoler som er med til at afgrænse legene.
- Vi har et motorikrum, hvor der er plads til fysisk udfoldelse.
- Vi er imødekommende ideer og forslag fra børnene – vi følger deres behov
- For at understøtte det psykiske børnemiljø vil vi løbende arbejde med fri for mobberi
- Børnene mødes af voksne der udviser omsorg og begejstring.
- Vi er opmærksomme på at nedbringe støjniveauet ved at arbejde i mindre grupper gennem hele dagen.
- Det æstetiske børnemiljø ses blandt andet igennem dokumentation og udstilling af børnenes kreationer rundt omkring i børnehaven. Vi inddrager børnenes perspektiver med inspiration fra børnene selv til at dekorere og indrette grupperummene.
- Vi bestræber os på at sortere legetøj så det virker indbydende og overskueligt
- Vi pynter op ved de forskellige højtider
- I Ta Fat har forældrene valgt frokostordning. Vi har en kostfaglig eneansvarlig som sætter stor pris på at børnene får sund, spændende og forskelligt mad.

5 DE SEKS LÆREPLANSTEMAER

"Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer." (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 32).

De seks læreplanstemaer, som omhandler børnenes kropslige, følelsesmæssige, sociale og kognitive læring er:

- Alsidig personlig udvikling
- Social udvikling
- Kommunikation og sprog
- Krop, sanser og bevægelse
- Natur, udeliv og science
- Kultur, æstetik og fællesskab

5.1 Alsidig personlig udvikling

Det pædagogiske læringsmål

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egen potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Alsidig personlig udvikling.
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogisk grundlag.
- Ses i samspil med øvrige læreplanstemaer.

Læreplanstema: Alsidig personlig udvikling

Alle børn i Fredericia Kommune uanset baggrund, køn, etnicitet og handicap har ret til at være en del af et trygt fællesskab og et stimulerende læringsmiljø. Børn skal opleve tryghed og sikkerhed, og de skal udfordres og motiveres bedst muligt.

Læringsmiljøet skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder, så de derigennem opbygger tillid til egne potentialer. Børn skal støttes i at eksperimentere med og håndtere følelsesudtryk, så det medvirker til at udvikle livsduelighed.

Det pædagogiske personale skal derfor invitere børn til at deltage i sammenhænge, hvor grundlæggende erfaringer med demokrati og dannelse skabes. De skal støtte børnene i at gå på opdagelse i deres eget og andres liv, ligesom de skal understøtte børnene i at være vedholdende og innovative.

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.

2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Den alsidige udvikling er medvirkende til at barnet får en grundlæggende og meningsfuld tilgang til livet.

I Idrætsbørnehaven Ta' Fat betyder det at:

- Vi er en blanding af forskellige kulturelle baggrunde og køn. Vi taler om de forskellige miljøer og baggrunde vi kommer fra. F.eks. anvender vi temaer som "Hvem er jeg? Hvor kommer jeg fra?" og huse hvor børnene har billeder af deres familier inden i.
- Personalet opstiller læringsmiljøer ude og inde der ligger op til formelle og uformelle lege der er med til at skabe en personlig udvikling. Børnene skal udforske og skabe sig nye erfaringer gennem leg og aktiviteter.
- Personalet har en positiv og anerkendende tilgang til børnene så de oplever en forståelse af sig selv og deres ressourcer.
- Børnene er opdelt i grupperne, spilopperne og krudtuglerne om formiddagen, men indgår i blandede relationer hver eftermiddag, det er medvirkende til at de store hjælper de mindre og de mindre tager ved lære af de store. Børnene har en base med fast personale der skaber nærvær og tryghed. Tryghed skaber udvikling.

5.2 Social udvikling

Det pædagogiske læringsmål

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet Social udvikling i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to pædagogiske mål er følgende:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling? Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Social udvikling.
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogisk grundlag.
- Ses i samspil med øvrige læreplanstemaer.

Læreplanstema: Social udvikling

I Fredericia skal alle børn opleve at høre til. Stærke relationer skaber stærke mennesker. Ansatte og forældre har et fælles ansvar for udvikling af sociale fællesskaber i dagtilbud og fritid.

Børn skal opleve, at det pædagogiske personale inddrager dem. Deres bidrag er værdifulde både for dem selv og andre i fællesskaber.

Relationer er grundlaget for, at børn lærer sig empati. Læringsmiljøet skal understøtte børnenes sociale udvikling og demokratiske dannelse. Gennem leg lærer børn at forhandle, indgå kompromisser og løse konflikter, så de på sigt kan begå sig som robuste, værdifulde og ligeværdige medborgere.

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

De sociale relationer og børnenes venskaber har stor betydning for børnenes trivsel, læring og udvikling. Det er vigtigt at alle børn har følelsen af at høre til og af at være en del af fællesskabet, så vi understøtter børnenes muligheder for at bygge venskaber og relationer i gruppen og på tværs af alder og køn.

Hos Idrætsbørnehaven Ta' fat betyder det:

- At børnenes sociale og følelsesmæssige udvikling støttes, under hensyntagen til deres alder og udviklingstrin.
- At børnene indgår i nære relationer med andre børn og voksne.
- At børnene oplever de bliver set, hørt og forstået.
- At kunne lytte og prøve at forstå andres synspunkter, oplevelser og følelser.
- At børnene vejledes og støttes i at håndtere deres konflikter.
- At børnene oplever at have medindflydelse i leg og aktiviteter.
- At børnene kan vente på tur – vil ikke altid være først.
- At børnene oplever sig som en del af fællesskabet.
- At børnene har/får øje for at hjælpe hinanden og øje på hinandens grænser og respekterer dem.
- I bevægelseslege og aktiviteter øver børnene i at overholde regler og det at lære at tabe i leg/i spil uden at "verden går under". Børnenes følelse af skuffelse, når man taber, skal deles og anerkendes – og gøre det muligt for børnene at tabe uden at miste selvværdsfølelse. Glæden over at vinde skal deles og anerkendes - og give plads til at acceptere og deltage i succesen, når andre vinder.
- I legen øver de sociale kompetencer. I legen relaterer børnene sig til omverdenen, hvor de eksperimenterer med de sociale roller og relationer. Børnene begynder at lege med hinanden og afprøver hinanden og de sociale færdigheder. De udvikler redskaber til at forstå omverdenen og i samspil løse konflikter og her lære sig selv at kende.
- At de voksne indgår i samspil med børnene og støtter op om deres venskaber.

5.3 Kommunikation og sprog

Det pædagogiske læringsmål

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet Kommunikation og sprog skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to pædagogiske mål er følgende:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog? Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kommunikation og sprog.
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogisk grundlag.
- Ses i samspil med øvrige læreplanstemaer.

Læreplanstema: Kommunikation og sprog

I Fredericia Kommune arbejder vi på udvikling af børn og unges kommunikative/sproglige færdigheder. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte alle børns udvikling af sprog, så de kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.

Læringsmiljøet skal sikre, at det pædagogiske personale via refleksion over organisering og pædagogiske / didaktiske overvejelser skaber samtaler af høj kvalitet i alle sammenhænge.

Det er vigtigt, at børn tidligt i dagtilbud får varierede oplevelser med skriftsprog, kommunikationsplatforme, nonverbal kommunikation og symbol- og billedsprog. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidste om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene.

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Vi benytter os af en legende tilgang til sprog og tal ud fra barnets sproglige nysgerrighed og anvender gentagelser og tilføjelser for at skabe udvikling i barnets sprog.

I Idrætsbørnehaven Ta' Fat betyder det at:

- Vi benævner børnenes ord og handlinger ved at gentage og tilføje ord med henblik på at øge barnets ordforråd.
  - Vi gør bogstaver, ord og tal synlige for børnene i hverdagen så de i eget tempo kan skabe en nysgerrighed herfor. F.eks. ser de deres bogstav på væggen og begynder at skrive det som senere fører til hele navnet.
  - Vi anvender rim og remser for at have fokus på sproglyde / fonologi.
  - Vi anvender skemaer og tavler der synliggør hverdagen så alle forældre og børn kan forstå hvad hverdagen byder trods sproglige niveau.
  - Personalet er vekslende mellem talende og lyttende og sørger for at børnene får en forståelse af turtagning (At være lyttende og talende) og dermed indgå i en dialog.
  - Vi har bl.a. forskellige spil, puslespil, bøger, musik der kan være med til at udvikle ordforrådet.
- Læring foregår hele dagen også sproglige læring, hvert barn er unikt og med dets egen tilgang til indlæring af bl.a. af sprog.

5.4 Krop, sanser og bevægelse

Det pædagogiske læringsmål

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet Krop, sanser og bevægelse skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to pædagogiske mål er følgende:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes krop, sanser og bevægelse?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Krop, sanser og bevægelse.
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogisk grundlag.
- Ses i samspil med øvrige læreplanstemaer.

Læreplanstema: Krop, sanser og bevægelse

I Fredericia Kommune skal alle børn have mulighed for at bruge deres krop og sanser til at udforske sig selv og omverdenen. Barnet formes via sansestimuli og kropslige erfaringer.

Gode og trykke bevægelsesfællesskaber gør børnene nysgerrige på at udfordre sine egne motoriske kompetencer og til at tilegne sig nye bevægelsesmønstre. Det medvirker til at udvikle kropsbevidsthed og bevægelsesglæde. Børnene bliver inspireret af hinanden og af de voksnes måder at bruge bevægelsesmiljøerne på.

Det pædagogiske personale skal bidrage til at udfordre hvert enkelt barns sansemotoriske kompetencer igennem leg og dagligdagsrutiner inde såvel som ude. Børn skal støttes i at være i bevægelse og i ro. Dette bidrager til fysisk, psykisk og social trivsel.

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Børn er i verden gennem kroppen. Kroppen er grundlaget for børnenes deltagelse og sanserne er børns adgang til verden og fundamentet for at opfatte og begribe verden og ved børns aktive bevægelse udforsker de verden og kroppens muligheder.

Ta'fat har været en certificeret idrætsbørnehave siden 2005 og det er en naturlig del af vores daglige arbejde, at børnene styrker deres grundmotoriske fundament og oplever glæden ved at bevæge sig.

Hos Idrætsbørnehaven Ta'fat betyder det at vi oplever:

- Bevægelsesglæde (børn viser glæde ved at være i bevægelse)
- Børn hopper og danser til musik
- Kan benævne kropsdele
- Deltager aktivt i bevægelseslege inde som ude.
- Børn der er selvhjulpne.
- Børn der gør sig kropslige erfaringer.
- Vi bruger uderummet såvel som inde rummet, til at give børnene mulighed for at udforske krop og sanser.

- Vi har mulighed for at bruge kroppen på legepladsen og i hallen, hvor vi tilrettelægger aktiviteter efter alder og udviklingsniveau.
- Vi er bevidste om at regulerer aktiviteterne ud fra energiniveau, så der sker en vekslen mellem høj og lav arousal.
- Vi er bevidste om at kroppen er fundamentet for erfaring, følelsesmæssige og sociale processer.

5.5 Natur, udeliv og science

Det pædagogiske læringsmål

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet Natur, udeliv og science skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to pædagogiske mål er følgende:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhæng, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes natur, udeliv og science? Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Natur, udeliv og science.
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogisk grundlag.
- Ses i samspil med øvrige læreplanstemaer.

Læreplanstema: Natur, udeliv og science

I Fredericia arbejder vi for, at børn oplever deres læring som skabende, undersøgende og motiverende. Vi ser barnets første møde og læreprocesser om det naturfaglige som en tværfaglig dannelsesproces, der strækker sig helt fra de tidlige børneår og op gennem skoleforløbet.

Gennem et læringsmiljø med en STEAM tilgang lægges trædesten ud til at understøtte barnets nysgerrighed, foretagsomhed, kritiske forholdemåde til natur og oplevelse af tværfaglige sammenhænge. Barnets sansning og oplevelser i udelivet styrker dets deltagelsesmuligheder i fællesskabet – på tværs af alder, køn og kultur.

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.

2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

I Idrætsbørnehaven Ta' Fat betyder det at:

- Vi er beliggende i naturskønne omgivelser der indbyder til gode og lærerige udflugter.
- Vi følger børnenes initiativer og deler deres nysgerrighed. Vi har bl.a. indsamlet blade til kreative projekter og talt med børnene om hvordan træets cyklus ændres fra forår til vinter.
- Vi følger årstiderne og taler/synger med børnene så de får en naturlig forståelse af årets gang. F.eks. får børnene en tidlig forståelse af tal når vi taler om datoer og måneder. Vi er meget udenfor og oplever derfor naturens kræfter/ændringer på egen krop.
- Vi inddrager science i forbindelse med hverdagen. Bl.a. kan vi opleve af sne/is smelter når det bliver varmt og at det kan fryses igen når det bliver minusgrader.
- Når vi bl.a. møder en ko, inddrager vi "Fra jord til bord" konceptet og taler om hvor vores mælk og oksekød kommer fra.
- Vi er en gang om året med til indsamling af skrald og taler efterfølgende med børnene om hvad der nedbrydes i naturen og hvor længe det tager.
- Vi er i besiddelse af undersøgelses glas der kan øge børnenes nysgerrighed for insekterne i naturen.
- Vi bruger vores cykler til at opleve naturen fra en anden side, vi cykler blandt andet til stranden og mærker sand og vand med vores fødder og i skoven, hvor vi fodre rådyr.
- Ligeledes arbejder vi med robotter og robot teknologi, i planlagte aktiviteter sammen med børnene.

5.6 Kultur, æstetik og fællesskab

Det pædagogiske læringsmål

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet Kultur, æstetik og fællesskab skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to pædagogiske mål er følgende:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andre kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kultur, æstetik og fællesskab?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kultur, æstetik og fællesskab.
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogisk grundlag.
- Ses i samspil med øvrige læreplanstemaer.

Læreplanstema: Kultur, æstetik og fællesskab

I Fredericia ses alle børn som værdifulde og aktivt skabende borgere i demokratiske fællesskaber. Derfor skal læringsmiljøet stimulere børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed gennem æstetiske oplevelser.

Alle børn, uanset baggrund og geografi, skal have en række varierede kulturelle oplevelser bl.a. gennem deltagelse i byens arrangementer og tilbud.

Tilgangen til kunst og kultur tager afsæt i et legende og eksperimenterende læringsrum, hvor børn oplever at være både tilskuere og aktive deltagere. Kunst og kultur skal være både for, med og af børn. Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
  2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.
- I Idrætsbørnehaven Ta' Fat betyder det at:

- Vi lærer børnene om kulturen og dens traditioner. Fastelavn, påske, Sct. Hans, Halloween, Jul m.m.
- Vi bruger kulturinstitutioner, Økolariet, biografen, biblioteket og deltager i teaterforestillinger.
- Vi fejrer institutionens og børnenes fødselsdage.
- Vi bruger sange og musik samt bøger i hverdagen.
- Vi afholder arrangementer for børn og deres familier, sommerfest, bedsteforældredag, Lucia m.m.
- Vi laver kreative værksteder med naturmaterialer, genbrugsmaterialer m.m.
- Leg og bevægelse med forskellige udtryksformer.
- Vi udsmykker huset med børnenes egne ting.
- Vi tegner og maler
- Vi laver familiehuse, som vi blandt andet bruger til at tale om forskellige familie konstellationer og kulturer.

6 UDVIKLINGSPLANER

Idrætsbørnehaven Ta' Fat har ikke oprettet udviklingsplaner til denne læreplan.